

Sidste søndag efter helligtrekonger

Prædiken i Thorstrup kirke den 24. januar, den 25. januar i Føvling og den den 27. januar i Ølgod Salmer

*749 I østen stiger solen op
300 Kom, sandheds ånd og vidne giv
162 Det var kun en drøm
161 Med strålekrans om tinde
696 Kærlighed er lysets kilde*

Forvandlet og forklaret

Jesus blev forvandlet for øjnene af de tre disciple Peter, Jakob og Johannes. De fire var sammen oppe på et højt bjerg. Jesus stod da frem foran dem, i et forklaret skær. Han lyste som en sol, og to genkendelige skikkelser trådte frem omkring ham, henholdsvis Moses og profeten Elias.

Moses og Elias er begge centrale skikkelser i Det gamle Testamente, fortidige personer, for længst revet borte. De hører en helt anden tid til, end den Jesus og hans disciple levede i.

Moses, var manden, som Gud valgte til at føre israelitterne ud fra slaveriet i Ægypten, og det var Moses, som modtog Loven, de ti bud på Sinai bjerg. Buddene om, at du ikke må have andre guder, ikke må slå ihjel, stjæle og lyve. Gode bud, indhugget på stentavler, som for at understrege buddenes tyngde og evigtgyldige soliditet.

Og Elias, han var profeten, som Gud selv hentede til himlen. Elias var revseren, som talte magten imod, og samtidig ham, der med Guds hjælp kunne gøre undere, fylde mel- og oliekrug, og opvække døde.

De tre, Jesus, Moses og Elias, står nu, fortæller evangelisten Matthæus, i samtale med hinanden. Disciplene forundres over det mysterium de ser for deres øjne, og de vil gerne holde fast i synet, i nærværet af de tre Moses, Elias og Jesus, ja holde fast i den treklang Moses, Elias og Jesus repræsenterer, nemlig Loven, Profeterne og det nye, som Jesus bringer. Disciplene synes det er godt at være hvor de tre er, og de foreslår derfor

Jesus, at de bygger tre hytter, en til henholdsvis Moses, Elias og Jesus. Men da blander endnu en stemme sig i samtalerne på bjerget. En stemme lyder fra en sky, Guds egen stemme, og Gud peger med sine ord på Jesus og understreger med sine ord, at her er hans søn, den nye konge, og at det er ham, vi skal disciplene og vi skal lytte til: "Det er min elskede søn, i ham har jeg fundet velbehag. Hør ham!" Repræsenterer Moses og Elias det gamle, Loven og profeterne, Det gamle Testamente, så bliver det med disse ord tydeligt, hvordan Gud har knyttet bånd mellem himmel og jord i Jesus. Han er Guds søn.

Salmer og tydinge

To salmer i vores salmebog knytter til ved, genfortæller og tyder, beretningen om Jesu forklarelse på bjerget. Det er henholdsvis K. L. Aastrups salme: *Det var kun en drøm* (DDS 162), som vi lige har sunget, og Grundtvigs *Med strålekrans om tinde* (DDS 161). De to salmer er skrevet i hvert deres århundrede og skrevet ind i den samtid, de to salmedigtere levede i. De er derfor meget forskellige, men de tyder og tolker begge Jesu forklarelse på bjerget på en troværdig måde, som også kan vække til eftertanke i dag.

Drøm og fabel

K.L. Aastrup bruger ord som "drøm" og "fabel" om det disciplenes så, da Jesus stod på bjerget i det forklarede lys sammen med Moses og Elias.

K.L. Aastrup skrev salmen *Det var kun en drøm*, i 1950'erne, og det var en tid, hvor den teologiske tolkning var præget af det, vi kalder for afmytologisering. Dvs. man søgte bag om det tidsbundne i evangeliene, alt det, som man fandt sekundært, fordi det var så meget del af Jesu egen tid, - alt det, søgte man bagom, for i stedet at uddrage det eksistentielle, det væsentlige. En sådan læsning af de bibelske beretninger, en sådan vægtlægning af det eksistentielle gjorde, at man lagde vægt på det saglige og nøgterne.

K.L. Aastrups salme *Det var kun en drøm*, er barn af sin tid, men der ligger også i salmen en pointe gemt, som rækker ud over sin egen tid, en væsentlig teologisk tyding af Jesu forklarelse, som er af stadig betydning og værdi. For når Aastrup lader os synge som var vi disciplene, der fulgtes med ham, at det var kun en

drøm, at Jesus tog os til side og gav os det lysende og forklarede syn på bjerget, så betyder det ikke, at Aastrup fornægter det disciplene så. Drøm og fabel bruges ikke i betydning løgn og fantasi. Aastrup vil ikke nedgøre synet af forklarelsen på bjerget, men han vil derimod holde os fast på livet her og nu, på den grå hverdag, hvor Guds ord fortsat lyder til os.

Aastrup vil ikke lade os blive i billedet af Guds søn badet i lys sammen med Moses og Elias, den forklarede Kristus. Han vil i stedet understrege, at den Jesus, som de så på bjerget lysende, det er ham, som siden blev foragtet, taget til fange og korsfæstet. Man kan sige, at Aastrup dermed faktisk med sin salme fremhæver et aspekt, som allerede ligger i Matthæus beretning, nemlig den, at de tre disciple jo så gerne ville bygge en bolig til henholdsvis Moses, Elias og Jesus på bjerget, som for at holde dem fast i deres ophøjede og lysende væsen. Men da melder Gud Faderen sig i samtalerne på bjerget med ordene om, at Jesus er Guds Søn. Der bliver ikke noget ud af dette hyttebyggeri, for snart går Jesus ned af bjerget, ud i den verden, hvor han helbreder, prædiker og ender sine dage på et kors. Det er denne jordiske nærhed, det himmelske nærvær på jord, som Aastrup understreger i sin salme. Her, hvor dagen er grå, her hvor vi lever under skyen, i en blodig og voldelig verden, møder vi Jesus som vores konge, frelser og bror.

Herrens kirkeby

Holder K.L. Aastrup os ved jorden, og binder han Jesus forklarelse på bjerget sammen med billedet af den forpinte og korsfæstede Jesus, så lader Grundtvig både os og Kristus i langt højere grad stå i forklarelsens skær.

I salmen *Med strålekrans om tinde*, skrevet omkring 100 år før Aastrups salme, synger vi ganske vist også om, at vi sidder i det lave, bor i støvets egne, men vi bor samtidigt i Guds kirkeby. Nok sidder Gud i det høje, men Guds ord og Guds ånd er nærværende i blandt os. Og det betyder, at det, som Moses, Elias og disciplene kunne, nemlig tale med Guds egen søn, det kan vi sådan set også. Som Grundtvig skriver det i salmen: "Vi sidder i det lave,/ vor frelser opver sol,/ vi sidder mellem grave,/ han på Guds kongestol.//Dog godt er her at være,/ det volder Herrens ord,/ som Ånden, til hans ære,/ os trøster med på jord.// Som venner i Guds bolig/ med ham vi skifter ord,/ om kors og død fortrolig,/om seng i sorten jord."(DDS 161 vers 6-8).

Man kan sige, at Grundtvig ligesom Aastrup ikke lader os stå oppe på forklarelsens bjerg. Vi må ned sådan som evangeliet

også beretter, at Jesus og hans disciple gik ned fra bjerget igen. Men hvor Aastrup understreger et kontrastfyldt møde mellem Gud og menneske: Gud møder os med sit blændende lys i en grå hverdag, understreger Grundtvig det forklarelsens lys, som Jesus med sit ord og sin ånd, lægger over vores fælles liv.

Både Aastrup og Grundtvig trækker i deres salmer forklarelsen ned på jorden, men hos Grundtvig bliver betydningen af Guds ordets og Guds ånds nærvær understreget. Vi lever efter påskemorgen med opstandelsens håb og efter pinsemorgen med åndens nærvær i vores liv. Og derfor kan Grundtvig også slutte sin salme fuld af glæde og fortrøstning med ordene: Her er godt at være i Herrens kirkeby.

Forenkling og fundamentalisme

Hvor er det godt, at vi har begge disse salmer i vores salmebog. De minder os om, hvor væsentligt det er, at vi ikke blot reducerer vores forhold til de bibelske beretninger til spørgsmål om, om det nu kan passe og om hvordan skete det i virkeligheden.

Her i evangelisten Matthæus' beretning om Jesu forklarelse er der langt mere på spil end det simple spørgsmål om, om du nu tror på, at Jesus blev forklaret på bjerget og om Moses og Elias virkelig kunne gennembryde tidsmuren og træde frem i en anden tid. Sådanne spørgsmål forsimples det mysterium, det under, som vi møder i Jesus fra Nazareth.

Jesu forklarelse på bjerget fortæller os om Guds vilje og nærvær i verden, fortæller os, at han som blev født i stalden i Betlehem og som blev henrettet på korset, virkelig er Guds søn, og Jesu forklarelse på bjerget kaster lys over vores liv. På en gang understreger hans forklarelse kontrasten mellem ham og os, men samtidig vidner beretningen så også om, hvilket lys og håb, Gud har lagt ind over vores liv og liv med hinanden. Et sådant lys, som selv om gravene i verden er mange, gør det godt at være i Herrens kirkeby.

I Jesu navn
Amen